

*Міністерство економічного розвитку та торгівлі України
Громадська рада при Міністерстві економічного розвитку
та торгівлі України*

РОБОЧА ДИСКУСІЯ

20 липня 2016 року

**Громадські акценти щодо
напрямків державної політики
з питань захисту
інтелектуальної власності в
контексті судової та
податкової реформ**

*Запропонований учасникам дискусії
законопроект "Про внесення змін до Податкового кодексу України з метою
реформування державної системи правової охорони інтелектуальної
власності" – є Акцентом щодо податкової реформи
в першу чергу щодо виконання ст.38 Закону України "Про винаходи та
корисні моделі"*

Податкове навантаження на доходи фізичних осіб, які є винахідниками (раціоналізаторами)

Чому в Україні пасивний дохід фізичних осіб – ВИНАХІДНИКІВ
(РАЦІОНАЛІЗАТОРІВ) у формі роялті оподатковується за ставкою 18%
ЯК ЗВИЧАЙНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА?

Чому в Україні роялті оподатковуються при виплаті фізичній особі податком
за правилами оподаткування дивідендів (п.170.3.1 Налогового кодекса)?

Звіт *Організації економічного співробітництва та розвитку*
OECD Withholding and reporting regimes for income of resident taxpayers* свідчить про **відсутність утримання податків при виплаті роялті** (позначка **w в таблиці**) резидентам в:

* http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/tax-administration-2015_tax_admin-2015-en#page307

- ☉ Німеччині
- ☉ Чехії
- ☉ Швейцарії
- ☉ Люксембурзі
- ☉ Нідерландах
- ☉ Норвегії
- ☉ Китаї
- ☉ Мальті
- ☉ Сингапурі
- ☉ Канаді
- ☉ США

Table 9.5. Withholding and reporting regimes for income of resident taxpayers

Type of income normally subject to withholding (W) and/or reporting (R) where said to resident taxpayer

Country	Regular salaries	Dividends	Interest	Rents	Prescribed business income	Dividend payments	Share sales	Real estate sales	Other income
OECD countries									
Austria	W, R	R	R		R		W, R	W, R	
Austria	W, R	W	W		R		W, R	W, R	
Belgium	W, R	W	W		W, R	W	R	R	W, R
Canada	W, R	W	R		R	R	R	R	W, R
Chile	W, R	R	W, R	R	W, R		R	R	W, R
Czech Republic	W	W	W		R				W
Denmark	W, R	R	R		R	W, R			W, R
Estonia	W, R	-/R		W, R		W, R		R	W, R
Finland	W, R	W, R	W, R		W, R	W, R	R	R	W, R
France	W, R	W, R	R			R		R	W, R
Germany	W, R	W	W				W	R	R
Greece	W, R	W, R	W, R		W, R	W, R		W, R	
Hungary	W, R	W, R	W, R		W, R	W, R			W, R
Iceland	W, R	W, R	W, R	R	W, R	R	R		W, R
Ireland	W, R	W, R	W, R		W, R	W, R		R	
Israel	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R
Italy	W, R	W, R	W, R		W, R	W, R	W, R		W, R
Japan	W, R	W, R	W, R	R	W, R	W, R	W, R	R	W, R
Korea	W, R	W, R	W, R		W, R	W, R			W, R
Luxembourg	W, R	W	W	W, R					
Mexico	W, R	R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R
Netherlands	W, R	W	R					R	
New Zealand	W, R	W, R	W, R		W, R				
Norway	W, R	R	R				R	R	
Poland	W, R	W	W			W, R	R		
Portugal	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	R	R	W, R
Slovak Republic	R		W, R	R	R	W, R	R	R	W, R
Slovenia	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	R	R	W, R
Spain	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	R	R	W, R
Sweden	W, R	W, R	W, R			R	R	R	
Switzerland	W, R	W	W						
Taiwan	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	R	R
United Kingdom	W, R	W, R	W, R		W, R	W, R	W, R	R	R
United States	W, R	R	R	R	R	R	R	R	R
Non-OECD countries									
Argentina	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	R	W, R	W, R
Brazil	W, R	R	W, R	R	W, R	W, R	R	R	R
Bulgaria	W, R	W, R	W, R	R	R	W, R	R	R	R
China	W	W	W						
Colombia	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R	W, R
Costa Rica	W, R	W, R	W, R		R	W, R		W, R	
Croatia	W, R	W, R	W, R	R	W, R	W, R	W, R	R	W, R
Cyprus	W, R	W, R	W	W, R			R	R	
Hong Kong, China	R	-/R	-/R		R				-/R

Стимулювання винахідництва та раціоналізації в Україні , - статистика СРСР

- ☐ На конец 1987 года в СССР было продано 3190 лицензий в социалистические , капиталистические и развивающиеся страны. На начало 1989 года СССР было закуплено за рубежом 880 лицензий. Экономический эффект от использования изобретений и рационализаторских предложений в **УССР за 1988 год составил 2120,6 млн.рублей.** В 1988 году 3268 изобретений приносили **экономический эффект** свыше **100000 рублей каждое.** Затраты на вознаграждения авторам изобретений и рационализаторских предложений за 1988 год в промышленности СССР составили 149 млн.рублей; в науке - 22 млн.рублей.*

*http://istmat.info/files/uploads/33489/nauchno_tehnicheskij_progress.pdf

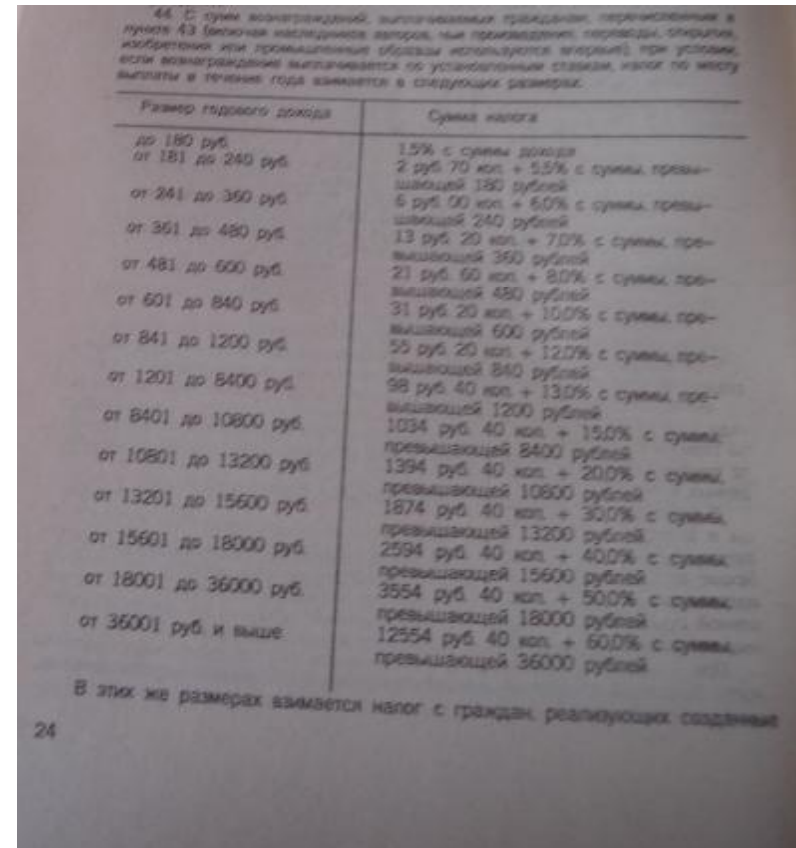
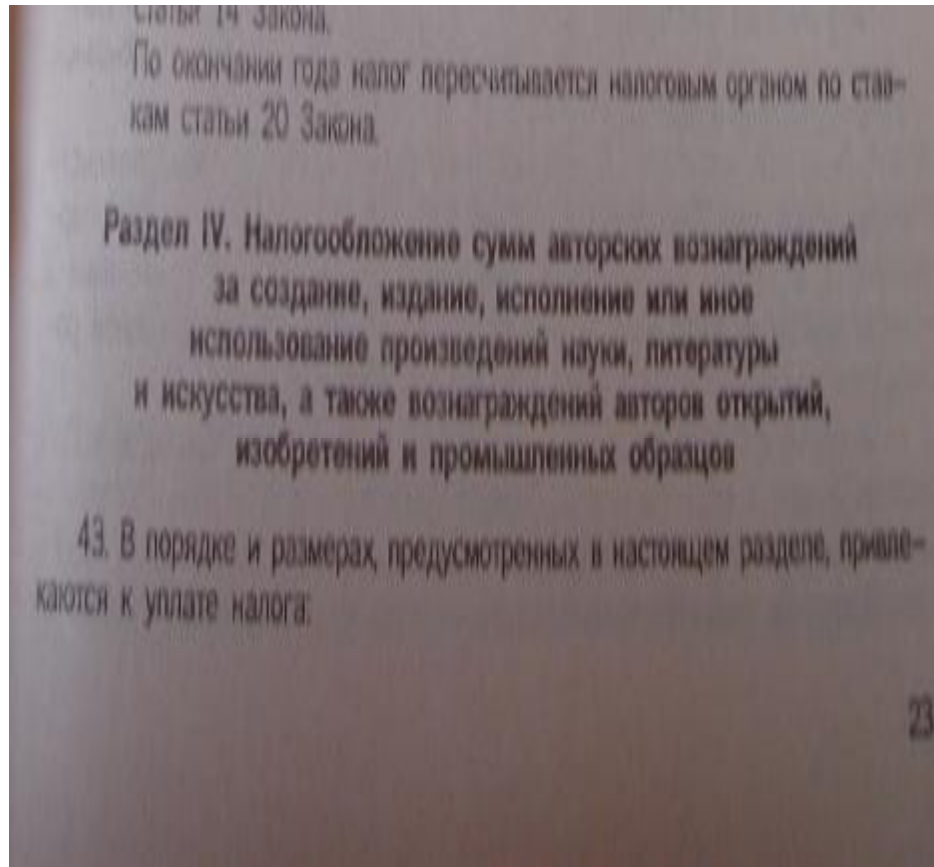

**ИНСТРУКЦИЯ от 25 июня 1990 г. N 83
МИНИСТЕРСТВА ФИНАНСОВ СССР**

**"О ПОРЯДКЕ ПРИМЕНЕНИЯ ЗАКОНА СССР "О ПОДОХОДНОМ НАЛОГЕ С ГРАЖДАН
СССР, ИНОСТРАННЫХ ГРАЖДАН И ЛИЦ БЕЗ ГРАЖДАНСТВА"**

до 180 рублей – 1,5% (з вознаграждений для авторов открытий и изобретений), в той же час, - із заробітної плати податок складав **14 руб. 70 коп. + 13%** з суми, що перевищувала **150 рублів**

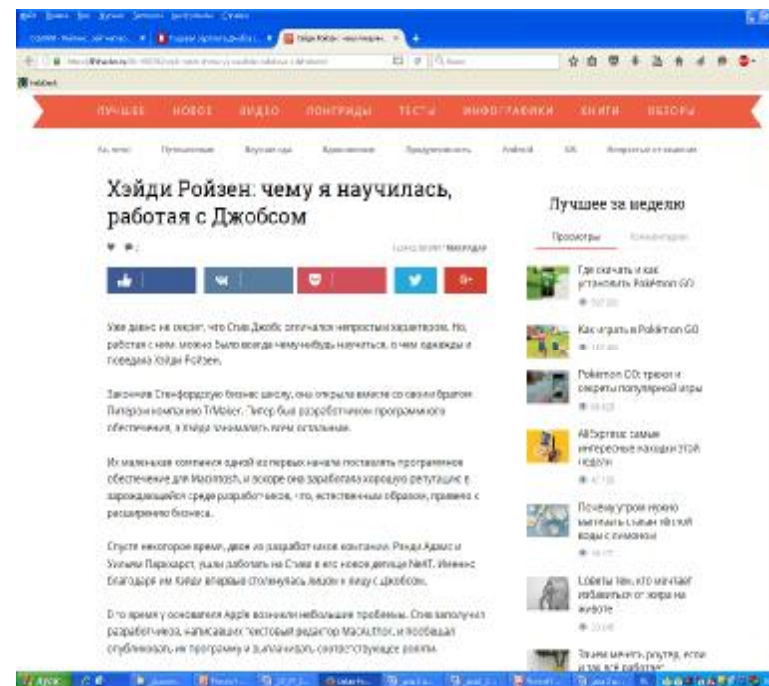
*<http://sssr.regnews.org/doc/vq/9y.htm>

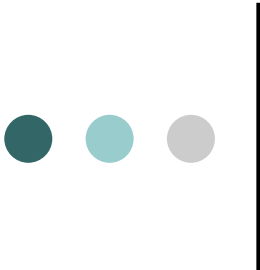

В сучасній Україні не відомо щоб мінімізатором податків або корупціонером називали колишнього засновника та генерального директора корпорації APPLE Стіва Джобса річна заробітна плата якого складала 1 долар США*, в той же час Джобс отримував роялті в сумі 50% від обсягів продаж.**

* <http://korrespondent.net/business/companies/1030368-godovaya-zarplata-dzhobsa-sostavila-vsego-odin-dollar>

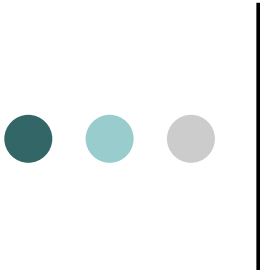
** <https://lifehacker.ru/2014/07/30/xejdi-rojzen-chemu-ya-nauchilas-rabotaya-s-dzhobsom/>

Запропоновані зміни до чинної редакції **п.167.3.1.** Податкового кодексу враховують застосування конвенцій про уникнення подвійного оподаткування[1] із діючих ставок, зазначених в ратифікованому Україною міжнародному договорі про уникнення подвійного оподаткування, які діють у Великобританії (0%)[2], в Федеративній Республіці Німеччина(0%/5%)[3], в Японії (0%/10%)[4] та Канаді (0%/10%)

- ☪ [1] Лист ДПС «Про рекомендації щодо застосування конвенцій про уникнення подвійного оподаткування» від 27.12.2012» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://sfs.gov.ua/data/material/000/021/80816/0.doc>
- ☪ [2] [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/826_648
- ☪ [3][Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/276_001

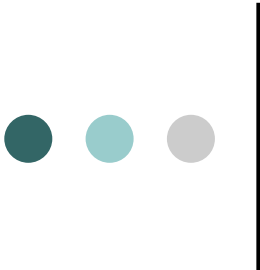
*Запропонований учасникам дискусії
законопроект "Про внесення змін до Податкового кодексу України з
метою реформування державної системи правової охорони
інтелектуальної власності" – є Акцентом щодо судової реформи
в т.ч. стосовно виконання ст.38 Закону України "Про винаходи та
корисні моделі"*

**Враховуючи норми п.5.2. чинної редакції
Податкового кодексу**

*5.2. У разі якщо поняття, терміни, правила та положення інших
актів суперечать поняттям, термінам, правилам та положенням
цього Кодексу, для регулювання відносин оподаткування
застосовуються поняття, терміни, правила та положення цього
Кодексу.*

**запропоновано зміни до чинної редакції п.14.1.54.,
п.14.1.225., п.39.2.1.4., п.141.4.1., п.141.6.1., п.164.2.3.,
п. 167.5.3., п.196.1.6., п.292.1. з урахуванням
термінологічних положень щодо назв та форм
договорів, поняття «роялті» тощо**

*Глава 75 РОЗПОРЯДЖАННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ Стаття 1107. **Види договорів щодо розпорядження
майновими правами інтелектуальної власності** (ЦКУ)*

- ☪ Договір щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності укладається **у письмовій формі**.
- ☪ У разі недодержання письмової форми договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності такий договір **є нікчемним**.

Згідно положень ст.1107 Цивільного Кодексу законом можуть бути встановлені випадки, в яких договір щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності може укладатись **усно**. – В Україні немає подібних норм Закону.
В нормах права Європейської спільноти - ???
В нормах права США - ???

☞ 3 Постанови окружного Адмінсуду від 14 травня 2015 року по справі № 826/6989/15*

- ☞ ...При виконанні функцій офіційного імпортера (дистриб'ютора) автомобілів *** в Україні Підприємство з метою продажу автомобілів в Україні, використовує знак для товарів та послуг «***».
- ☞ Право на користування знаком «***» надано виробником автомобілів марки «***» - компанії *** на підставі Дистриб'юторської угоди, укладеної з Підприємством 10 жовтня 2013 року...
- ☞ *** поставляючи автомобілі в Україну формує свою цінову політику з урахуванням включення вартості користування відповідним знаком у вартість автомобілів *** та з урахуванням витрат на реалізацію вказаних правил та стандартів.
- ☞ Тобто, використання знаку є не правом, а по суті - є **обов'язком** ТОВ «Торговий дім – ***», **яке останнє повинно беззаперечно виконувати для збереження статусу офіційного імпортера (дистриб'ютора) автомобілів *** в Україні.**
- ☞ *<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/44211149>

Ліцензія на об'єкт права інтелектуальної власності

- ☞ Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності **може бути** оформлена як окремий документ **або бути складовою частиною ліцензійного договору**.
- ☞ **За способом охорони** ліцензії на використання об'єктів права інтелектуальної власності можуть бути:
  - ☞ **патентні**, пов'язані з угодами щодо об'єктів промислової власності, захищених охоронними документами;
  - ☞ **безпатентні**, пов'язані з угодами щодо використання творчих рішень, які не мають правової охорони, або з терміном правової охорони, що вичерпався.
- ☞ **За обсягом прав** ліцензії на використання об'єктів права інтелектуальної власності можуть бути виключні, невиключні, одиничні та повні.

- ☪ **Виключна ліцензія** видається лише одному ліцензіату і виключає можливість використання ліцензіаром об'єкта права інтелектуальної власності у сфері, що обмежена цією ліцензією, та видачі ним іншим особам ліцензій на використання цього об'єкта у зазначеній сфері.
- ☪ **Одинична ліцензія** видається лише одному ліцензіату і виключає можливість видачі ліцензіаром іншим особам ліцензій на використання об'єкта права інтелектуальної власності у сфері, що обмежена цією ліцензією, але не виключає можливість використання ліцензіаром цього об'єкта у зазначеній сфері.
- ☪ **Невиключна ліцензія** не виключає можливості використання ліцензіаром об'єкта права інтелектуальної власності у сфері, що обмежена цією ліцензією, та видачі ним іншими особам ліцензій на використання цього об'єкта у зазначеній сфері.
- ☪ **Повна ліцензія** – ліцензія, відповідно до якої ліцензіар надає ліцензіату усі права на використання об'єкта інтелектуальної власності без яких-небудь обмежень на весь строк дії, що залишився, охоронного документа.
- ☪ Відповідно до практики ринку об'єктів права інтелектуальної власності ліцензія в т.ч. може бути представлена, як:
  - ☪ **Субліцензія** – надання права на ліцензію третім особам, застережене в певній виключній або невиключній ліцензії. За обсягом Субліцензія за звичай відповідає простій ліцензії. Винагорода, одержувана ліцензіатом за надання субліцензії, розподіляється, як правило, між ним і ліцензіаром. Ліцензіат виступає як агент ліцензіара і не може перевищувати надані йому повноваження.
  - ☪

Перехресна ліцензія – взаємна переуступка прав сторонами при укладанні ліцензійного договору. Перехресна ліцензія використовується у випадках, коли сторони ліцензійного договору не можуть здійснювати свою виробничу і (або) комерційну діяльність не порушуючи прав один одного.

Поворотна ліцензія – надання ліцензіару права на використання удосконалень об'єкта техніки або технології, розроблених ліцензіатом. Умови поворотної ліцензії оформляються, як правило, у вигляді відповідного розділу в тексті основного ліцензійного договору.

Примусова ліцензія – дозвіл на використання об'єкта права інтелектуальної власності, що охороняється, який видається компетентним державним органом без згоди власника охоронних документів за рішенням судових органів або іншого органу державного управління з виплатою його власнику відповідної компенсації. Як приклад, примусова ліцензія видається на підставі Постанови Кабміну [19] компетентним органом виконавчої влади без згоди патентовласника, але з обов'язковою виплатою йому ринково справедливої суми роялті.

Пакетна ліцензія – примусове включення до предмета ліцензії (поряд із наданням прав на потрібну ліцензійну технологію) морально застарілої, малозначущої технології. Пакетна ліцензія використовується як тактичний засіб для підвищення вартості ліцензії.

Супутня ліцензія – частина угоди із продажу устаткування, що комплектують вироби; надання інжинірингових та консультаційних послуг.

Відкрита ліцензія – видається на підставі спеціально оформленого компетентним органом виконавчої влади згоди патентовласника.

Оскільки, згідно Директиви Ради 92/100/ЄЕС від 19 листопада 1992 року автори об'єктів права інтелектуальної власності **не можуть відмовитися від права отримувати справедливу винагороду**, то в Податковому кодексі України має бути чітко визначено, що постачання послуг - **не є операцією з передачі майнових прав** на об'єкти права інтелектуальної власності.

ф 3 Постанови окружного Адмінсуду від 14 травня 2015 року по справі № 826/6989/15*

*Відтак, з огляду на те, що у вказаному випадку користувач не отримав права на користування права інтелектуальної власності (авторським правом) на програмне забезпечення, а був кінцевим користувачем цього програмного забезпечення (комп'ютерної програми), то платежі за договорами **не є роялті**, а є лише платою за послуги*

*<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/53405737>

Акцентом щодо податкової та судової реформ – є потреба імплементції законодавства

ДИРЕКТИВА № 2004/48/ЕС

Європейського парламенту і Ради ЄС **об забезпеченні прав на інтелектуальну**
собственность (Страсбург, 29 квітня 2004 року)

http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_b39

☪ *Стаття 13 Відшкодування*

- ☪ **При встановленні відшкодування судові органи:**
  - а) **враховують всі належні аспекти**, такі як негативні економічні наслідки, спричинені сторонами, що зазнала шкоди, у тому числі втрату прибутків, будь-які неправомірні доходи, отримані правопорушником та, у відповідних випадках, **інші фактори крім економічних**, такі як моральна шкода, спричинена порушенням суб'єкта права;
  - ☪ або
  - б) як альтернатива щодо положень пункту (а), судові органи можуть, у відповідних випадках, встановлювати компенсацію шкоди як фіксовану суму, що визначається на підставі **хоча б розміру роялті або зборів**, які мав би сплатити правопорушник, якби він запитав дозволу на використання прав інтелектуальної власності, про які йдеться.
- ☪ Коли правопорушник не знав або **з розумних причин не мав знати**, що в його діяльності є правопорушення, держави-члени можуть передбачати можливість ухвалення судовими органами рішення про повернення доходів або виплату шкоди, **розмір яких може бути встановлений заздалегідь**.

Акцентом щодо судової та податкової реформ – є потреба технологічних змін та фінансово підґрунтя заходів органів доходів і зборів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон на підставі положень гл.57 Митного кодексу

☐ З початку року Одеською митницею ДФС зафіксовано 144 випадки порушення прав інтелектуальної власності* у 8 випадках було застосовано процедуру знищення

*<http://od.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/216680.html>

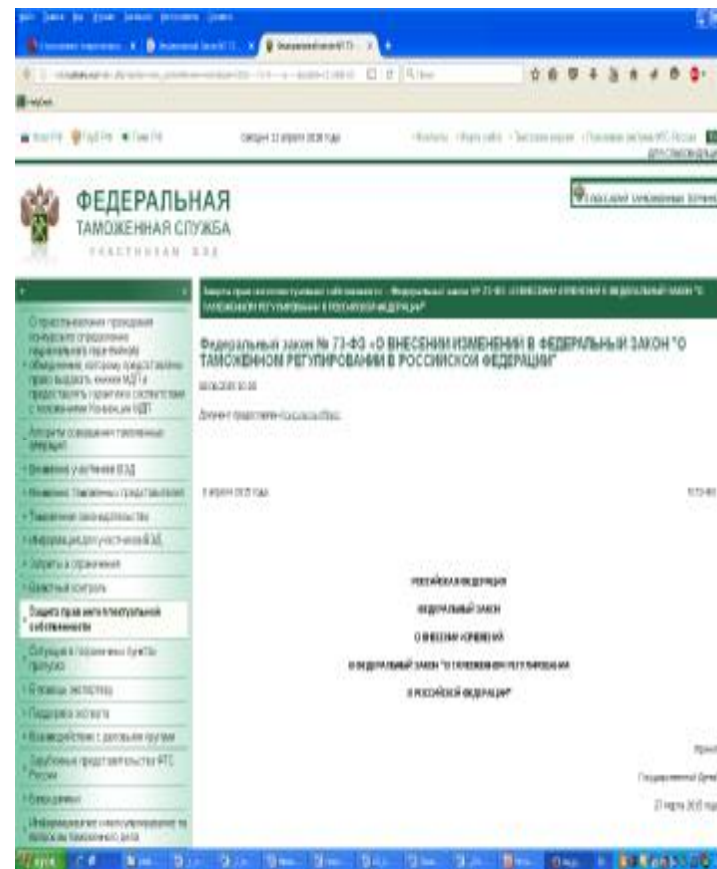

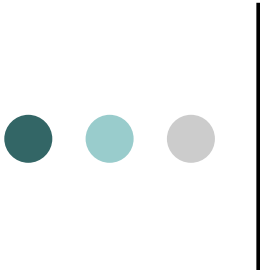

08 мая 2015 г. вступил в силу Федеральный Закон № 73-ФЗ «О внесении изменений в Федеральный закон «О таможенном регулировании в Российской Федерации» (далее – «Закон») от 06 апреля 2015 г., которым вносятся изменения в Главу 42 (статьи 306-308) Федерального Закона от 27 ноября 2010 г №311-ФЗ «О таможенном регулировании в Российской Федерации»*

*http://ved.customs.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=1815:---73--l-----q-----q&catid=13:2008-10-16-13-51-15&Itemid=1814

- ❖ Объекты интеллектуальной собственности **будут включаться в таможенный реестр только при условии** предоставления правообладателем договора страхования риска ответственности за причинения вреда (страхового полиса) в пользу декларанта, собственника, получателя товаров или иных лиц в течение 1 (одного) месяца со дня направления уведомления таможенным органом о решении принять меры, связанные с приостановлением выпуска товара, содержащего объекты интеллектуальной собственности. Страховая сумма по договору страхования риска ответственности за причинение вреда в пользу вышеуказанных субъектов должна составлять не менее 300 тыс. рублей.

Користуючись нагодою, в контексті *технологічних змін та фінансового підґрунття заходів* щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон запрошую присутніх на 27 липня 2016 року до наступної

- ☛ Робочої дискусії, яка пройде у форматі круглого столу на та тему «Підтримка рішення Громадської ради «Щодо реформи фінансового сектору та рекомендацій стосовно укладання багатостороннього Меморандуму про захист прав споживачів страхових послуг та умови забезпечення надання страхових послуг належного рівня якості»

Акцентом щодо судової реформ – є потреба щодо єдності судової практики

наприклад, щодо належності статусу сторін суперечки стосовно прав інтелектуальної власності в господарському, адміністративному та цивільному судочинстві

- ☪ *Правильність визначення розміру чистих активів ...може вплинути на права та обов'язки [\[1\]](#)*
- ☪ *...Відповідно до ч. 4 [ст. 144 ЦК України](#) якщо після закінчення другого чи кожного наступного фінансового року вартість чистих активів товариства з обмеженою відповідальністю виявиться меншою від статутного капіталу, товариство зобов'язане оголосити про зменшення свого статутного капіталу і зареєструвати відповідні зміни до статуту в установленому порядку, якщо учасники не прийняли рішення про внесення додаткових вкладів. **Якщо вартість чистих активів товариства стає меншою від визначеного законом мінімального розміру статутного капіталу, товариство підлягає ліквідації...**[\[2\]](#)*

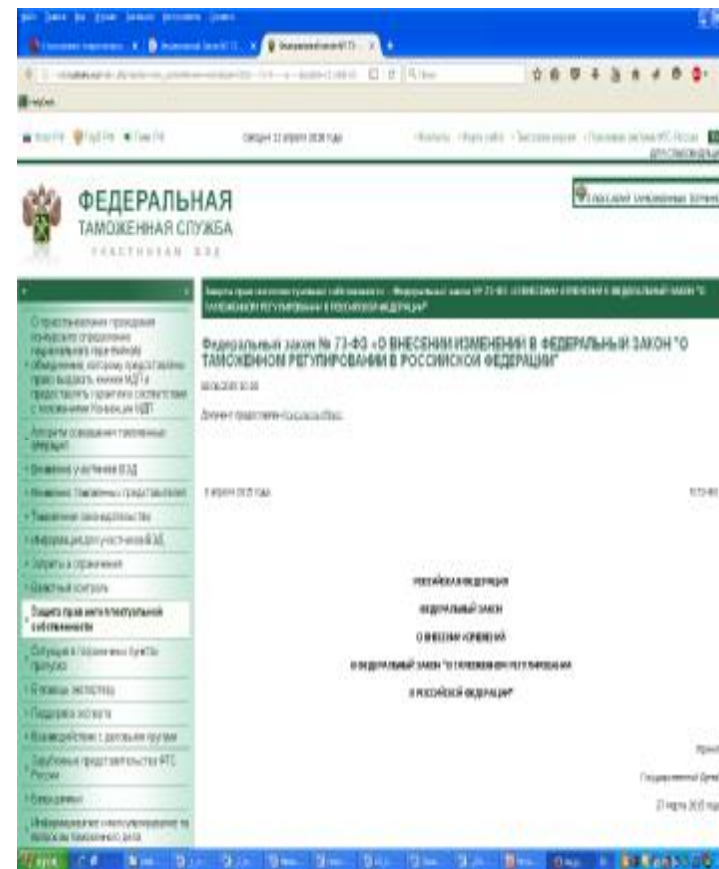
[\[1\]](#) Вищий господарський суд України, 16 лютого 2015 року Справа № 5017/3677/2012
<http://reyestr.court.gov.ua/Review/42762541>

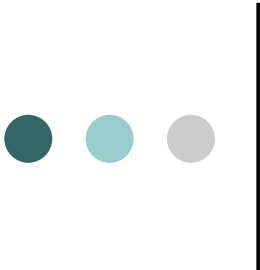
[\[2\]](#) Вищий господарський суд України, 04 листопада 2015 року Справа № 910/19698/13
<http://reyestr.court.gov.ua/Review/53204704>

08 мая 2015 г. вступил в силу Федеральный Закон № 73-ФЗ «О внесении изменений в Федеральный закон «О таможенном регулировании в Российской Федерации» (далее – «Закон»)»*

*http://ved.customs.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=1815:---73--1-----q-----q&catid=13:2008-10-16-13-51-15&Itemid=1814

- ☞ Объекты интеллектуальной собственности будут включаться в таможенный реестр только при условии предоставления правообладателем **договора страхования риска ответственности за причинения вреда** (страхового полиса) в пользу декларанта, собственника, получателя товаров или иных лиц **в течение 1 (одного) месяца** со дня направления уведомления таможенным органом о решении принять **меры, связанные с приостановлением выпуска товара, содержащего объекты интеллектуальной собственности**. Страховая сумма по договору страхования риска ответственности за причинение вреда в пользу вышеуказанных субъектов должна составлять не менее 300 тыс. рублей.

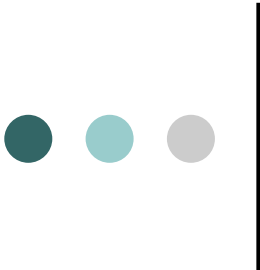

*Акцентом щодо судової реформ – є
потреба унеможливити вибірковість
правосуддя у Вищому суді з питань
інтелектуальної власності*

Підставами для наявності зазначеного ризику є наступні цитати інтерв'ю Голови Верховного Суду України:

*«судова система не є системою
стримувань і противаг виконавчій владі
...зважаючи на реальну політичну
МОЖЛИВІСТЬ впливу на процес атестації
судів...»**

* <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/%28documents%29/B9DC0EA869EAADA0C2257DE0004E1F99?OpenDocument&year=2015&month=02&>

Забезпечення доброчесної поведінки суддів у *Вищому суді з питань інтелектуальної власності* може бути залучення громадськості до таких процедур.

Напрацювання останніх має бути публічним та організаційно узгодженим, - тому прошу учасників сьогоднішньої дискусії висловитись щодо

- ☞ потреби сьогоднішнього формату спілкування та можливості Меморандуму про співпрацю Громадських рад при Мінкеномрозвитку, при Державній службі інтелектуальної власності, при Мінюсті з питань захисту інтелектуальної власності в контексті судової та податкової реформ з Вищим господарським судом України, Вищим адміністративним судом України, Вищим спеціалізованим судом з розгляду цивільних і кримінальних справ та Верховним Судом України за аналогією до Меморандуму про співпрацю між Окружним адміністративним судом міста Києва та Громадською радою при Головному управлінні ДФС у місті Києві від 24.03.2016 року

Меморандуму [1] [2] про співпрацю між Окружним адміністративним судом міста Києва та Громадською радою при Головному управлінні ДФС у місті Києві від 24.03.2016 року

[1] <http://oask.gov.ua/node/1886>

[2] <http://kyiv.sfs.gov.ua/dfs-u-regioni/gromadska-rada/materiali-zasidan-/243445.html>

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ
та запрошую до подальшого
обговорення за програмою
сьогоднішньої дискусії

20 липня 2016 року

**Підготовано на правах укладача за підтримки Громадської
Ради при МЕРТ України для невизначеного наперед кола
користувачів **виключно з метою проведення робочої дискусії****

Людмила Онищенко

office@intrating.com.ua